

עֲרַפָּה אֵימָא דְעָרְב רַב, דְּאִתְמַר בְּהוּן (שמות לד ט) כִּי עִם קָשָׁה עוֹרְףָּה הוּא, דְּחִזְרַת לְסִרְחָנָה, וְחִזְרַת עוֹרְףָּה לְגַבֵּי חֲמוּתָהּ, כְּלִיּוֹן בְּעֵלָה דְעָרַפָּה, יִצַּר הָרַע דְּאִתְיָא כְּלִיָּיה מַנְיָה לְעֵלְמָא, וְאִיהוּ כְּלִיּוֹן, וְאִתְתִּיה לִילִית כְּלִיָּיה. נִשְׁמָה וְנַפְשָׁה כַּד בַּר נִשְׁ אִיהוּ מְחוּיָיב בְּחוּבֵין וּמְתַגְבְּרִין עַל אַבְרִים, נִשְׁמַת חַיִּים אֲסִתְלַקַּת מִן גּוּפָא, וְנַפְשָׁה אֲשִׁתְאַרַת תַּמָּן, וְאִתְמַר בְּה (רות ג ז) וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו, לְגַבֵּי מָאן לְגַבֵּי צְדִיק וְדָא בְרִית מִיָּלָה, דְּאִיהוּ בּוּעִז ב"ו ע"ז תְּקִיף עַל יִצְרִיָּה, וַיִּמַּד שֵׁשׁ שְׁעוּרִים וַיִּשֶׁת עֲלֶיהָ (שם טז), שׁוּקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טז), שׁוּאִית לֹון עֲלֶהָ לְאַגְנָא עֲלֶהָ, וְאוּקְמוּהָ וַתִּלְכְּנָה שְׁתִּיָּהֶם בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָאָה וַתַּתְּאָה, וְעֲלִיָּיהוּ אִתְמַר (רות ד י) וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכֵנֹות שֵׁם, לְאִמְר יֵלֵד בֶּן לְנַעֲמִי, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאִתְמַר בֵּיה (שמות ד כב) בְּנֵי כְּרִי יִשְׂרָאֵל, כַּד חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְמוּ לְאַסְתְּלָקָא שְׂכִינְתָּא, עֲלָה אִתְמַר בְּשִׁכְיִנְתָּא תַּתְּאָה וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו (רות ג ז).

דְּכַר אַחַר וַתִּלְכְּנָה שְׁתִּיָּהֶם, אִיהוּ מְמַלְל בְּגוּפָא וְנַפְשָׁא, וּמִרְחִימוּ דְגוּפָא כַּד אִיהוּ בְּעַל תְּשׁוּבָה, יֵימָא נַפְשָׁא לְגַבֵּה בְּאִשְׁר תְּמוּתֵי אָמוּת וְשֵׁם אֶקְבַּר, וְלֹא תִזְוּ הַנְּפֵשׁ בְּקַבְּר מְמַנּוּ, וְעֲלִיו נְאָמַר כְּהִתְהַלְכְּךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ - בְּעוֹלָם הַיָּהּ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלִיךָ - בְּקַבְּר, וְהִקִּיצוֹת - לְתַחֲתֵי הַמֵּתִים (לְעוֹלָם הַבָּא), הִיא תְּשִׁיחְךָ - זוּ הַנְּפֵשׁ לַגּוּף, וּמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אִם הַגּוּף לֹא חִזַּר בְּתְּשׁוּבָה וְהִחְזִיר עֲרַף לְתְּשׁוּבָה, הַנְּפֵשׁ נִפְרַדַת מְמַנּוּ וְנִקְרָאת עֲרַפ"ה, וְהַגּוּף הַיָּהּ נְאָכַד מְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת.

אָמַר לוֹ: זְקוּן זְקוּן, וְהָרִי כְּמָה קְבָרִים לְחַנְּסִים, וְהָרִי אִם הַגּוּף

עֲרַפָּה הִיא הָאֵם שֶׁל הָעָרְב רַב, שְׁנֵאמַר בְּהֵם כִּי עִם קָשָׁה עוֹרְףָּה הוּא, שְׁחִזְרָה לְסִרְחָנָה וְהִחְזִירָה עוֹרְףָּה לְחֲמוּתָהּ, כְּלִיּוֹן בְּעֵלָה שֶׁל עֲרַפָּה, יִצַּר הָרַע, שְׂבָאָה כְּלִיָּה מְמַנּוּ לְעוֹלָם, וְהוּא כְּלִיּוֹן, וְאִשְׁתּוּ לִילִית כְּלִיָּיה.

נִשְׁמָה וְנַפְשָׁה, כְּשֵׁאֲדָם מְחִיב בְּחֻטְאִים וְהֵם מְתַגְבְּרִים עַל הָאִבְרִים, נִשְׁמַת חַיִּים מְסִתְלַקַּת מִהַגּוּף, וְהַנְּפֵשׁ נִשְׁאָרַת שָׁם, וְנֵאמַר בְּה וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו, לְמִי? לְצְדִיק, וְזוּ בְרִית מִיָּלָה, שֶׁהוּא בּוּעִז ב"ו ע"ז, תְּקִיף עַל יִצְרוֹ, וַיִּמַּד שֵׁשׁ שְׁעוּרִים וַיִּשֶׁת עֲלֶיהָ, שׁוּקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, שְׂמָה אוֹתָם עֲלֶיהָ לְהַגֵּן עֲלֶיהָ, וּפְרִשׁוּהָ וַתִּלְכְּנָה שְׁתִּיָּהֶם, עִם הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה, וְעֲלִיָּהֶם נְאָמַר וַתִּקְרָאנָה לוֹ הַשְּׂכֵנֹות שֵׁם, לְאִמְר יֵלֵד בֶּן לְנַעֲמִי, זֶה הָעֲמוּד הָאֲמִצְעִי, שְׁנֵאמַר בּוֹ בְנֵי כְּרִי יִשְׂרָאֵל. כְּשִׁחְטָאוּ יִשְׂרָאֵל וְגֵרְמוּ לְהִסְתְּלָקוֹת הַשְּׂכִינָה, עַל הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה נְאָמַר וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו. דְּכַר אַחַר וַתִּלְכְּנָה שְׁתִּיָּהֶם, הוּא מְדַבֵּר בְּגוּף וְנַפְשָׁה, וְאִתְּבַחַת הַגּוּף כְּשֶׁהוּא בְּעַל תְּשׁוּבָה, תֵּאמַר הַנְּפֵשׁ אֵלֵינוּ בְּאִשְׁר תְּמוּתֵי אָמוּת וְשֵׁם אֶקְבַּר, וְלֹא תִזְוּ הַנְּפֵשׁ בְּקַבְּר מְמַנּוּ, וְעֲלִיו נְאָמַר כְּהִתְהַלְכְּךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ - בְּעוֹלָם הַיָּהּ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלִיךָ - בְּקַבְּר, וְהִקִּיצוֹת - לְתַחֲתֵי הַמֵּתִים (לְעוֹלָם הַבָּא), הִיא תְּשִׁיחְךָ - זוּ הַנְּפֵשׁ לַגּוּף, וּמְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, אִם הַגּוּף לֹא חִזַּר בְּתְּשׁוּבָה וְהִחְזִיר עֲרַף לְתְּשׁוּבָה, הַנְּפֵשׁ נִפְרַדַת מְמַנּוּ וְנִקְרָאת עֲרַפ"ה, וְהַגּוּף הַיָּהּ נְאָכַד מְשַׁנֵּי הָעוֹלָמוֹת.

אָמַר לוֹ: זְקוּן זְקוּן, וְהָרִי כְּמָה קְבָרִים לְחַנְּסִים, וְהָרִי אִם הַגּוּף

אָמַר לִיָּה סְבָא סְבָא, וְהָא כְּמָה קְבָרִין לְמַגְנָא, וְהָא אִם גּוּפָא אִתְאַבִּיד

נאָכד, על מה תקום נפשא לתחיית המתים, דהא ודאי גופא אתאכיד, ואתמר דאתאכיד מתרין עלמין, והא נחית לנשייה דתמן אתנשי לדרין דרין, אם פן פמה קברין למגנא.

על מה תקום נפשא לתחיית המתים, דהא ודאי גופא אתאכיד, ואתמר דאתאכיד מתרין עלמין, והא נחית לנשייה דתמן אתנשי לדרין דרין, אם פן פמה קברין למגנא.

אָרְא ודאי קודשא בריך הוא לא ישני עובדי ידוי, דודאי עלמא דין ועלמא דאתי דאינון שמיא וארעא דקודשא בריך הוא אינון, ועלייהו אמר דוד (תהלים קטו טז) השמים שמים ליהו"ה, ארעא אתהלך לפני יהו"ה בארצות החיים (שם קטו טז), עלייהו אתמר עלמא דין ועלמא דאתי בשמא דיהו"ה, הדא הוא דכתיב (שם צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ, אימתי בזמנא דאתמר לגבי שמים והארץ דסמא"ל ונחש, פי שמים כעשן נמלחו והארץ כפגד תבלה, ואחר שימחה אותם וישמיד את אותם הממנים שעליהם, מיד יחדש הקדוש ברוך הוא את השמים ואת הארץ, שימחו בגלל הממנים הרעים הללו. זהו שכתוב פי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה וגומר, והכל פדי שלא יכלו מעשי ידיו, שהם הנשמות והגופות שנאכדו משני העולמות, ואלו העשירים שבגלות, בגלל שהעולם הזה הוא שלהם.

אָרְא ודאי קודשא בריך הוא לא ישני עובדי ידוי, דודאי עלמא דין ועלמא דאתי דאינון שמיא וארעא דקודשא בריך הוא אינון, ועלייהו אמר דוד (תהלים קטו טז) השמים שמים ליהו"ה, ארעא אתהלך לפני יהו"ה בארצות החיים (שם קטו טז), עלייהו אתמר עלמא דין ועלמא דאתי בשמא דיהו"ה, הדא הוא דכתיב (שם צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ, אימתי בזמנא דאתמר לגבי שמים והארץ דסמא"ל ונחש, פי שמים כעשן נמלחו והארץ כפגד תבלה (ישעיה נא ו), ולכתר דימחי לון וישצי לאלין ממנן דעלייהו, מיד יחדש לון קודשא בריך הוא לשמיא וארעא, דיתמחון בגין אלין ממנן בישין, הדא הוא דכתיב (שם סו כב) פי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה וגומר, וכלא בגין דלא ישתצון עובדי ידוי, דאינון נשמתין וגופין דאתאכידו מתרין עלמין, ואלין עתירין דבגלותא, בגין דהאי עלמא איהו דלהון.

אָבֵר מספני דאינון צדיקיא, טובא דלהון לאינון עלמין טבין, די בהון אתבריאוו תרי תורות אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, דאגרא דלהון תמן ובגין דלתתא דארץ החיים, תמן גופין לנשמתין קדישין דאתבריאוו בשמא דיהו"ה, וגופא דמשה דאתמר ביה (דברים לד ז) לא כהתה עינו ולא נס לחה מתמן הוה, ובגיניה הוה איהו בעא רחמי דלא ימות ויפוק מגיה, ולא על גופא

אָבֵר מספני דאינון צדיקיא, טובא דלהון לאינון עלמין טבין, די בהון אתבריאוו תרי תורות אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, דאגרא דלהון תמן ובגין דלתתא דארץ החיים, תמן גופין לנשמתין קדישין דאתבריאוו בשמא דיהו"ה, וגופא דמשה דאתמר ביה (דברים לד ז) לא כהתה עינו ולא נס לחה מתמן הוה, ובגיניה הוה איהו בעא רחמי דלא ימות ויפוק מגיה, ולא על גופא